

Japāna

Ekonomiskā prognoze

Japānas ekonomika parādā stabilu izaugsmi pēdējos 7 ceturkšņos, un 2017.g. IKP sasniedzis 1.8%, kas ir augstākais rādītājs kopš 1994.gada. Pēc OECD datiem arī 2019.gadā sagaida vidēji 1% IKP pieaugumu. Tajā pašā laikā ekonomisti uzskata, ka pastāv virkne ar faktoriem, kas varētu negatīvi ietekmēt esošo ekonomisko situāciju Japānā – iespējamā ekonomiskā krīze Ķīnā, jenas augstā vērtība pret dolāru, politiskas situācijas pasliktināšanās Āzijas reģionā (Ziemeļkorejas kontekstā), kā arī iespējamā ekonomiskā krīze ASV. Neskatoties uz to, ka premjerministrs Š.Abe cenšas uzturēt draudzīgas un progmatiskas attiecības ar ASV prezidentu D.Trampu, pēdējo mēnešu laikā Japānas-ASV attiecības piedzīvo sarežģītus laikus. Pirmkārt, Japānu satrauc regulārās pārmaiņas ASV valdībā, kā arī prezidenta komentāri par iespējamo tarifu piemērošanu attiecībā uz importu no Japānas, otrkārt, situācija Ziemeļkorejas kontekstā, kā zināms D.Tramps izteicis piekrišanu satikt Ziemeļkorejas līderi Kimu Čenunu.

Japānas valdība turpina stimulēt vietējo ražotāju eksportu, neskatoties uz dārgu jenu, kā arī ar vidējo inflāciju 2% gadā, plāno noturēt augstu iekšējo patēriņu. Valdības strukturālās reformas ar mērķi risināt darbaspēka trūkuma problēmas, piesaistot darba vietās vairāk sievietes, tiek pakāpeniski ieviestas.

Valsts parāds uz doto brīdi sastāda 253% no valsts IKP, prognozē, kas tas saglabāsies esošajā līmenī arī 2019.gadā. Japānas valdība turpinās ieviest reformas fiskālajā politikā, lai mazinātu valsts parāda līmeni. Valdība plāno pakāpeniski mazināt arī sociālos izdevumus, neskatoties uz to, ka senioru skaits turpinās palielināties, un no esošajiem 27% no kopējā iedzīvotāju skaita 2050.g. senioru īpatsvars sastādīs 38%. Kā otrā lielākā problēma ir darba spēka trūkums. Ar jauno sociālo reformu ieviešanu valdība plāno atbalstīt sieviešu atgriešanos darbā pēc maternitātes atvaļinājumiem. Tāpat plāno izlīdzināt vīriešu un sieviešu atalgojuma līmeni, jo šobrīd starpība sastāda 26%, kas ir 3.augstākais rādītājs starp OECD dalībvalstīm.

Sagatavošanās 2020.g. Olimpiskajām un paraolimpiskajām spēlēm ir veicinājusi celtniecības uzplaukumu, līdz ar to investīcijas NĪ tupina pakāpeniski pieaugt.

2017.g. 8.decembrī tika finalizētās pārrunas par Japānas-ES Brīvās tirdzniecības līgumu (turpmāk – BTL). Šobrīd tiek prognozēts, ka līgums tiks parakstīts un ratificēts 2018.g. un 2019.g. 1.februārī stāsies spēkā. Kopumā tiek prognozēts, ka Japānas-ES BTL gandrīz dubultos esošo kopējās tirdzniecības apgrozījumu, kā arī ilgtermiņā veicinās abpusējās tiešās investīcijas.

Latvijai kā valstij ar unikālo ģeopolitisku izvietojumu ir iespējas kļūt par stratēģiski svarīgu partneri ES-Japānas preču distribūcijā. Šobrīd Latvijai ir aktīvi jālobē transporta un loģistikas joma, kā arī fiziskā un IKT infrastruktūra.

2017. gadā pēc CSP operatīviem datiem Japāna bija Latvijas 29. lielākais preču eksporta un 34. lielākais preču importa partneris. 2017. gadā Latvijas preču eksports uz Japānu bija 46,7 milj. EUR, kas ir par 4% mazāk nekā 2016. gadā. Kā vienu no faktoriem, kas negatīvi ietekmējis eksportu no Latvijas 2016.gadā var atzīmēt eiro augsto vērtību pret jenu, kas saglabājas pēdējo pusotro gadu. Visvairāk šis faktors ietekmējis kokmateriālu eksportu, kura īpatsvars samazinājās gandrīz par 10% salīdzinājuma ar 2016.gadu. No pozitīvajiem aspektiem, var atzīmēt, ka

produktu ar augsto pievienotu vērtību (pārtikas produkti, optiskās ierīces) īpatsvars turpina pakāpeniski pieaugt vidēji 3-4% gadā.

2017. gadā Latvijas preču ārējās tirdzniecības bilance ar Japānu bija pozitīva 24,5 milj. EUR. 2017. gadā preču eksports uz Japānu veidoja 0,4% no kopējā Latvijas preču eksporta, savukārt imports - 0,2% no kopējā preču importa.

Nesenā Latvijas Ministru Prezidenta M.Kučinska un uzņēmēju delegācijas vizīte notika īstajā brīdī, lai augstākajā līmenī vēlreiz pieteiktu Latviju kā stratēģisko partneri ES un Japānas brīvajā tirdzniecībā. Tāpat nozares, kas tika pārstāvētās vizītes laikā – transports un loģistika un finanšu tehnoloģijas – ir ļoti svarīgas, lai attīstītu sadarbību globālajā tirdzniecībā un pārrobežu e-komercijā.

Savukārt Japānas premjerministra Š.Abe vizīte Rīgā, kas sekoja uzreiz pēc Latvijas MP vizītes 2018.g.13.janvārī kopā ar japāņu uzņēmēju delegāciju, tika plaši atspoguļota presē, pirmkārt, kā pirmā Japānas premjerministra vizīte Japānas un Latvijas attiecību vēsturē, otrkārt kā produktīva vizītē reģionā, kuram ir lielas perspektīvas attīstīt ekonomiskās attiecībās ar Japānu. Vizītes Baltijā rezultātā tika izveidots jauns sadarbības formāts – 3+1 dialogs, kura ietvaros plānots veicināt ciešu politisko un ekonomisko sadarbību it īpaši IKT, loģistikas un dabas zinību jomās.

Jaunas iespējas Latvijas eksportētājiem pavērs ES-Japānas Brīvās tirdzniecības nolīgums, kurš kā plānots stāsies spēkā 2019.g.martā Pakāpeniska tarifu liberalizācija paredzēta sazaģētiem vai šķeldotiem kokmateriāliem un saplāksnim (pilnībā tarifi tiks atcelti septiņu gadu laikā), kas pašreiz veido pusi no Latvijas eksporta uz Japānu. Ievedmuitas nodoklis tiks samazināts ķīmiskās rūpniecības produkcijai un elektriskajām iekārtām. Ņemot vērā, ka tarifi rūpniecības precēm tiks pilnībā atcelti, piemēram, tādās nozarēs kā ķīmisko vielu, plastmasas, kosmētikas līdzekļu, kā arī tekstilizstrādājumu un apģērbu un apavu nozarē, šīs varētu būt Latvijas potenciālās eksporta nozares, kas šobrīd ir tikai neliela eksporta uz Japānu daļa. Pārtikas rūpniecības produkti šobrīd Latvijas eksporta struktūrā ir nedaudz vairāk nekā 5%, taču nākotnē rādītāji varētu uzlaboties, ņemot vērā, ka Japāna atceļ muitas nodokļus vairāk nekā 90% ES lauksaimniecības produktu eksporta uz Japānu. Tas Eiropas, t.sk., Latvijas produktus padarīs lētākus un pievilcīgākus Japānas patērētājiem. Tarifi vīniem, dzirkstošajiem vīniem un citiem alkoholiskajiem dzērieniem tiks atcelti uzreiz, kā arī praktiski tiks likvidēti tarifi cūkgaļas eksportam un samazināti tarifi liellopu gaļas eksportam. Tāpat tiek palielināta kvota iesala, kartupeļu cietes, vājpiena pulvera, sviesta un sūkalu eksportam. Pakāpeniska tarifu liberalizācija paredzēta tādiem Latvijas eksporta produktiem kā konservētas zivis, šokolāde, mīklas, makaronu izstrādājumi, augļi, rieksti.

Avoti: OECD, EU-Japan Center for Industrial Cooperation, Japānas Finanšu ministrija

Potenciālās sadarbības jomas

Transports un loģistika

Š.g. 17.jūlijā tika parakstīts Japānas-ES Brīvās tirdzniecības nolīgums kurš tiks ratificēts līdz šī gada beigām, savukārt 2019.gadā martā tas stāsies spēkā. Tiek prognozēts, ka Japānas-ES BTN veicinās esošo kopējās tirdzniecības apgrozījuma pieaugumu vidēji par 30%, kā arī ilgtermiņā veicinās abpusējās tiešās investīcijas.

Latvijai kā valstij ar unikālo ģeopolitisko izvietojumu ir iespējas kļūt par stratēģiski svarīgu partneri ES-Japānas preču distribūcijā. Šobrīd Latvijai ir aktīvi jālobē transporta un loģistikas joma, kā arī šī sektora fiziskā un IKT infrastruktūra.

Mitsui korporācijas investīciju projekts Rīgas ostā, kā arī plāni paplašināties transporta un loģistikas sektorā Latvijā, liecina par to, ka šī globālā korporācija no Japānas ir izvēlējusies Latviju kā stratēģisko partneri ilgtermiņā, un šis veiksmes stāsts ir aktīvi jāizmanto.

Šobrīd ir īstais laiks aktīvi lobēt Latvijas piedāvājumu kā tranzītpunktu Japānas kravām un e-komercijas sīkpakām, jābūt stipram Latvijas valsts lobijam, lai varētu ietekmēt arī Japānas valdību, 2 lieluzņēmumus - Japan Post un Yamato Corporation, kas ir lielākie spēlētāji tieši e-commerce kontekstā. Latvijas pusei ir jānāk ar konkrētākiem piedāvājumiem un investīciju projektiem. Japāņu investīcijas tieši infrastruktūras uzlabošana un automatizācijā varētu būt ļoti reālistiskas, ņemot vērā, ka šobrīd Eiropas lielākām ostām un lidostām trūkst kapacitātes, kā arī pastāv Brexit faktors.

Otrkārt, Japānas pusei ir interesanta Latvijas aktīvā dalība BRI un iespējama sadarbība ar Japānas ražotājiem un pārvaldātājiem. Japānas valdība ar Ministry of Economics, Trade and Industry priekšgalā aktīvi pēta un arī investē Ķīnas dzelzceļu infrastruktūras uzlabošanā, automatizācijas procesos un drošībā.

Pārrobežu e-komercija šobrīd ir viens no visstraujāk augošajiem sektoriem, šajā sektorā Latvija arī varētu kļūt par vienu no vadošajiem partneriem ES-Japānas preču distribūcijā. Kā vienu no potenciālajiem sadarbības projektiem varētu minēt Japan Post interesi piegādāt japāņu preces uz Krieviju un NVS, kā arī Ziemeļeiropas valstīs sadarbībā ar Latvijas Pastu.

Līdzīgā formātā šobrīd Ķīnas Alibaba sadarbībā ar Latvijas Pastu piegādā preces Krievijā. JP būtu ieinteresēti veidot sadarbību ar Latvijas pastu, izmantojot LP infrastruktūru un konstruktīvas attiecības ar Krievijas pastu. Šobrīd JP apzina lielākās e-komercijas platformas kā Rakuten, japāņu ražotājus, kas vēlētos piedāvāt savus ražojumus. Bez Japan Post līdzīgs sadarbības formāts potenciāli varētu būt interesants arī citiem spēlētājiem no Japānas – privātajiem kurjerpastiem tādiem kā Yamato Transport Co.,Ltd., Sagawa Holdings.

Tāpat Japānas pastu potenciāli interesētu B2B loģistikas pakalpojumi un tranzīts caur Rīgu. 2017.gadā Japan Post pārņēma Austrālijas loģistikas holdingu TOLL, un šobrīd aktīvi piedāvā B2B loģistikas pakalpojumus japāņu uzņēmumiem. Ilgtermiņā apsver iespēju izmantot Rīgas ostu kravu tranzītam. Japan Post jau vairākreiz tikās un konsultējās ar Mitsui Co., loģistikas departamentu, kas pārvalda Rīgas Universālo termināli šajā jautājumā - EMS (Express Mail Service). Japan Post minēja, ka pastāv grūtības piegādāt EMS pastu uz Eiropu caur Frankfurti lidostas noslogotības dēļ. Ir bijuši plāni sūtīt EMS kravu uz Helsinkiem, jo Japan Airlines ir tiešie reisi uz Helsinkiem, bet Japānas pusei tika atteikts, jo Helsinku lidosta arī ir ļoti noslogota. Rīgas lidosta varētu būt labs risinājums, bet tikai ar nosacījumu, ka ir tiešais reiss no Japānas. Par šo jautājumu un iespēju izmantot Rīgas lidostu Japan Post no savas puses solīja uzrunāt Japan Airlines.

IKT

IKT industrija ir viena no vadošajām Japānā un veido 9% no IKP, kur 35% veido telekomunikāciju pakalpojumi, 31% - programmatūru izstrāde. No 2017.gada Japānas valdība pakāpeniski ievieš jauno attīstības programmu Society 5.0 (Super Smart Society), kuras mērķis risināt sociālās problēmas tādas kā iedzīvotāju novecošana, darba spēka trūkums, kā arī ekonomiskās problēmas tādas kā zemā produktivitāte, infrastruktūras novecošana, izmantojot IKT (IoT, robotika, AI u.c.) Līdz 2020.gadam Tokijas Olimpiskajām spēlēm valdībā plāno panākt 5G Interneta ieviešanu, lai pēc iespējas ātrāk īstenotu Society 5.0 programmas mērķus. Vienlaikus 3 gadu laikā Japānas valdība plāno ieguldīt 900 milj. JPY zinātnē un pētniecībā.

Kā viens no galvenajiem mērķiem ir ievest elektroniskās identifikācijas numuru (My Number), kā arī pāriet uz e-pārvaldi valdības un pašvaldības līmeņos. Šajā jomā Japāna jau vairākus gadus konsultējas ar Igauniju, kur līdzīgā sistēma veiksmīgi darbojas.

Arī Latvijai ir jāveido ciešākā sadarbība ar Japānu šajā jomā. Piemēram Latvija varētu piedāvāt konsultācijas un arī pakalpojumus jomās, kur Latvija ir avancētāka – kā piemēram e-izglītība. Kiberdrošība lielo datu analīze arī ir tās jomas, kur Latvijai ir ekspertīze un potenciāls sadarboties ar Japānu.

Kopumā Latvija kā valsts ar Data Driven Nation stratēģiju un Japāna ar Society 5.0 vēlas sasniegt ļoti līdzīgus mērķus, līdz ar to abas valstis varētu uzsākt konsultācijas un sadarboties abu attīstības plānu ietvaros.

Potenciālās sadarbības jomas Society 5.0 un DDN ietvaros: lielo datu analīze, deep learning, telematics, infrastruktūras objektu inspekcijas risinājumi, droni un 3D printing, risinājumi veselības aprūpes jomā, risinājumi lauksaimniecībā un mežkopībā (šeit kā potenciālo risinājumu var pieminēt LVM GEO platformu, kas ir unikāls rīks mežu apsaimniekošanā un plānošanā, risinājums jau tika prezentēts Japānas Valsts Mežu aģentūrai, kuri atzīmēja, ka Japānai ir ļoti būtiski integrēt IT risinājumus mežu apsaimniekošanas jomā).

Nemot vērā, ka Latvija plāno panākt pilnvērtīgu pieslēgumu 5G Internetam kā viena no pirmajām valstīm Eiropas Savienībā, Latvija var piedāvāt sadarbību Japānai jauno IKT risinājumu testēšanai. 5G Connected Vehicle projekts, kas paredz telematics tehnoloģiju testēšanu, kā arī autonomās braukšanas testēšanu, noteikti varētu būt interesants Japānas autoražotājiem.

Izmantojot Latvijas infrastruktūru, pieejamās tehnoloģijas un speciālistu resursu Japāna varētu testēt un sertificēt jaunus produktus un tehnoloģijas ES tirgū. Abas valstis varētu attīstīt kopīgus projektus un veikt PoC un demonstrācijas projektus Latvijā – tādos kā smart city solutions, sharing economy, support/replacement of human functions (autonomous driving, distribution by drones).

Veselības aprūpe arī ir viena no centrālajām jomām, kur Japānas valdībai ir operatīvi jāievieš IT risinājumi. Iedzīvotāju strauja novecošana un medicīnas pakalpojumu izmaksu pakāpenisks paaugstinājums ir galvenās problēmas, kas valdībai jārisina tuvākajā laikā. Kā viens no aktuālākajiem projektiem, ko valdība plāno ieviest ir medicīnas konsultācijas online.

Līdzīgi finanšu sektorā tiek regulāri meklēti un ir ļoti pieprasīti jauni risinājumi. Visi risinājumi, kas ir vērsti uz tūrisma jomu, būs ļoti pieprasīti, jo Japānas valdība plāno dubultot ienākošo tūristu skaitu līdz 40 milj., līdz 2020.gadam. Līdz ar to bezskaidras naudas norēķinu sistēmas, risinājumi apdrošināšanas jomā, tas viss arī būs ļoti aktuāls un pieprasīts.

2017.gada martā pārstāvniecība noslēdza sadarbības līgumu ar Finolab, lai attīstītu sadarbību valdību līmenī, palīdzētu Latvijas uzņēmumiem un start-up uzņēmumiem ieiet Japānas tirgū, kā arī kopumā sekmētu Latvijas atpazīstamību Japānā Fintech jomā. Latvijas uzņēmumi varēs izmantot Finolab atbalstu. Ar Finolab tiek pārrunāts par iespējām veikt demonstrācijas projektus Latvijā, iesaistot vietējos uzņēmumus un viņu risinājumus.

Jaunā start-up likuma un atbalsta programmu ieviešana Latvijā ir liels solis uz priekšu, lai popularizētu Latviju kā jaunu un progresīvu start-up vietu, kas noteikti varētu būt interesanti japāņu start-up uzņēmumiem, kas vēlas iziet ES tirgū.

Farmācija un medicīnas tehnoloģijas

Tradicionālās nozares - farmācija un medicīnas tehnoloģijas paliek arvien aktuālākas sakarā ar iedzīvotāju straujo novecošanu un veselības un dzīves kvalitātes uzlabošanu, līdz ar to aug pieprasījums pēc veselīgajiem produktiem, funkcionālās pārtikas, uztura bagātinātājiem. Piemēram, tikai uztura bagātinātāju tirgus vērtība sastāda 15 miljardus EUR, un tiek prognozēts, ka līdz 2020. gadam tas dubultosies. Uztura bagātinātāju patērētāju skaits sasniedzis 60 milj. cilvēku (puse no Japānas iedzīvotājiem) un turpinās strauji pieaugt.

Tūrisms

Japāņu tūristu skaits uz Latviju turpina pakāpeniski pieaugt. 2017.gadā Latviju apmeklēja gandrīz 25 000 japāņu tūristi, līdz ar to šai jomai ir jāpievērš īpaša uzmanība, lai savlaicīgi veidotu aktuālus piedāvājumus, attīstītu un kāpinātu tūristu skaitu no Japānas.

Japāņu tūrista vidējais vecums ir ap 45 gadiem, vidēji ceļojuma laikā Eiropā izlieto 4500-5000 USD. Tajā pašā laikā no 126 milj. iedzīvotāju tikai 20% vai 25.2 miljoniem ir pasas, kas nozīmē, ka tikai šī grupa var ceļot. Japānas izejošais tūrisms balstās uz ceļojumu pakām – gataviem piedāvājumiem, pārsvarā visi ceļo lielajās grupās, kaut gan pēdējā laikā individuālais tūrisms paliek arvien populārāks. Japāņi izvēlas drošus ceļojumu galamērķus, tāpēc Baltijas reģions šobrīd ir ļoti pievilcīgs.

Latvijas pusei ir jādaudzveido ceļojumu piedāvājumi, jo šobrīd tie ir ļoti tradicionāli un ierobežoti, jāpievērš vairāk uzmanība kultūras programmu piedāvājumiem, jo japāņi augstu vērtē mākslu.

Savukārt, jaunākai auditorijai Latvija ir jāpopularizē, izmantojot televīziju, interneta portālus par tūrismu, blogus un Instagram.

Tāpat pēdējā laikā aktuāls kļūst biznesa tūrisms, kad dažādas biznesa asociācijas vai organizācijas, kā arī individuālās kompānijas izvēlas ārzemes *networking* un *team building* pasākumiem. Šī ir ļoti interesanta niša un Latvijai kā arī Baltijai kopumā varētu būt liels potenciāls, ņemot vērā dabas resursus, klimatu, kvalitātes līmeni, salīdzinot ar cenu līmeni, kultūras un aktīvās atpūtas iespējām. Mums jau ir vairāki veiksmes piemēri šajā jomā, līdz ar to šī niša ir noteikti jāattīsta.

2018.g. 20.-23.septembrī norisinājās Tourism Expo Japan, lielākā industrijas izstāde Japānā, kur Latvija piedalījās kopā ar Baltijas valstīm. Izstādes organizatori īpaši izcēla Baltijas valstis kā augošu, interesantu un daudzveidīgu tūrisma galamērķi.

Izstādei tika izveidota jauna tūrisma brošūra par Latviju japāņu valodā. Izstādes laikā, tiekoties ar nozares profesionāļiem, saņēmām daudz komentārus, ka japāņu puse sagaida no mums vairāk jaunu piedāvājumu, kā alternatīvu esošajiem klasiskajiem maršrutiem, restorāniem.

Kā vienu no faktoriem, kas šobrīd kāvē tūristu skaita no Japānas pieaugumu, varētu minēt Helsinki-Rīga-Helsinki reisu, kuru apkalpo nelielas lidmašīnas (operators NORRA). Ņemot vērā, ka savienojums caur Helsinkiem šobrīd ir vispopulārākais tūristu vidū, kas izvēlas Ziemeļeiropas maršrutus, ir būtiski lobēt Latvijas intereses augstākajā līmenī un uzrunājot Finnair. Tāpat ir būtiski veicināt Latvijas atpazīstamību, kā jaunu atraktīvu tūrisma galamērķi arī citu aviolīnijām, piemēram kā ANA, Lufthansa, SAS, kas nodrošina regulārus reisos uz Eiropu, bet Baltiju kā potenciālo tūrisma galamērķi priekš Japānas vēl nav izpētījuši. Pārstāvniecība sadarbībā ar mārketinga uzņēmuma Foresight Marketing plāno organizēt vairākas tikšanās ar minētām aviolīnijām, lai iepazīstinātu ar Latviju un tūrisma attīstības iespējām.

Tāpat pēc Ministru Prezidenta M.Kučinska vizītes Japānā 2017. gada decembrī nolemts atjaunot sarunas ar Japānas lielākajām tūrisma kompānijām un aviolīnijām ar mērķi atjaunot čarterreiskus starp Japānu un Latviju.

Šim nolūkam LIAA ir sagatavojusi līgumu ar Japānas tūrisma mārketinga kompāniju "Foresight Marketing". Sadarbībā ar Latvijas Republikas vēstniecību Japānā un LIAA pārstāvniecību Japānā kompānijai ir jāizstrādā Latvijas tūrisma piedāvājums un jāorganizē sarunas un sadarbība ar Japānas vadošajām tūrisma aģentūrām un aviosabiedrībām ar mērķi radīt Japānas tūrisma aģentūru interesi par Latviju kā konkurētspējīgu tūrisma galamērķi, panākot lielāku tūristu plūsmu no Japānas uz Latviju un atjaunojot avio čarterreisu.

Aviācija

Pašreiz esošais Tokija-Helsinki-Tokija reiss, kuru apkalpo gan Finnair, gan Japan Airlines, ir populārākais un ērtākais maršruts, kā nokļūt arī Baltijas valstīs. Ņemot vērā to, ka Baltija, kā jaunais tūrisma galamērķis turpinās attīstīties, un tūristu skaits no Japānas un Āzijas arvien pieaugs, Latvijai, kā valstij ar lielāko lidostu Baltijā un nacionālo aviokompāniju, ir savlaicīgi jādomā par Rīgas lidostas pozicionēšanu (piemēram, Helsinki – īsākais ceļš uz Āziju) šajā kontekstā.

Tāpat arī jāņem vērā, ka japāņu aviokompānijas JAL un ANA ļoti rūpīgi pēta Ziemeļeiropas un Austrumeiropas reģionus kā jaunus, potenciālus lidojumus no Tokijas. Ir zināms, ka JAL Cargo noslēdzis līgumu ar poļu avioliņiju LOT par sadarbību, jo LOT šobrīd ir tiešais reiss no Varšavas uz Tokiju. Tiek prognozēts, ka tuvākajā laikā arī JAL atvērs tiešos lidojumus uz Varšavu.

Latvijas pusei ir rūpīgi jāizvērtē šīs iespējas un jāveido piedāvājums japāņu pusei pēc iespējas ātrāk. Tā kā JAL ir reiss uz Helsinkiem un plānojas uz Varšavu, loģiski būtu uzsākt pārrunas ar JAL konkurentu ANA, kuriem šobrīd nav tiešo reisu uz Ziemeļeiropu un Austrumeiropu. Ir zināms, ka ANA aktīvi pēta iespējas šajā reģionā.

Ir notikušas vairākas tikšanās ar kompānijām, kas organizē čarterreisu uz Eiropu vasaras sezonā, ir saņemtas 5 pozitīvas atbildes no tūroperatoru puses par iespēju kopīgi rīkot čarterreisu. Kā arī All Nippon Airways apstiprinājuši savu vēlmi apkalpot šos reisu gadījumā ja tūroperatori apvienojas un organizē čarterreisu 2019.gadā.

Pārtika, dizaina un dzīvesstila produkti

Š.g. 6.-9.martā jau otro gadu pēc kārtas LIAA nodrošināja nacionālo stendu lielākajā pārtikas izstādē „FOODEX 2018”. Jau otro gadu pēc kārtas dalība izstādē pierādījusi, ka Latvijas ražotājiem ir lielas iespējas Japānas tirgū. Vēl lielākas iespējas pavērs Japānas-ES Brīvās tirdzniecības līguma stāšanās spēkā 2019.gadā, līdz ar to ļoti svarīgi nodrošināt regulāru dalību izstādē, kas kopumā veicinātu Latvijas pārtikas atpazīstamību Japānā.

Galvenais uzdevums Latvijas uzņēmumiem ir būt gataviem veidot *tailor-made* piedāvājumu vietējiem sadarbības partneriem. Vislielākās iespējas paver sadarbība zem *private label*, jo šādi var nodrošināt regulāru un stabilu pieprasījumu. Japānas *private label* koncepcija mainās - ja līdz šim lielas lielveikalu ķēdes ražoja ārzemēs lētāko produkciju zem sava zīmola, tad šobrīd ir tendence veidot ekskluzīvus nišas produktus zem *private label* un piedāvāt lielveikalos ar cenu nedaudz augstāku, nekā vidēji. Līdz ar to Latvijas ražotājiem, kuri tieši var nodrošināt nelielus apjomus, šāds sadarbības piedāvājums varētu būt ļoti atbilstošs. Tāpat ir ļoti būtiski turpināt regulāri piedalīties šajā izstādē, jo tā palīdz satikt kvalitatīvus partnerus ne tikai no Japānas, bet arī no visa reģiona, saprast jaunākās tendences tirgū, kā arī šī izstāde ir savā veidā kvalitātes zīme, kas palīdz augsti pozicionēt Latvijas ražotājus Japānā un reģionā.

Tāpat dalība ar nacionālo stendu izstādē Interior Lifestyle Tokyo pagājušā jūnijā deva ļoti labus rezultātus stenda dalībniekiem. Bija iespējams novērot, ka

japāņu iepircējus interesē Latvija, kā produktu izcelsmes valsts, augstu vērtēja roku darbu un dabīgos materiālus, kā arī noverojām palielinātu interesi par tekstila izstrādājumiem un traukiem. Saņēmām daudz pieprasījumu par ražošanas iespējām zem *private label*. Pēc izstādes 4 uzņēmumiem, kas izstādē peidalījās pirmo reizi, pieteicās japāņu distributori.

Zinātne un pētniecība

Latvijas Universitātei ir noslēgti līgumi par studentu apmaiņu ar vairākām Japānas universitātēm, diemžēl no Japānas nav daudz studentu, kas izvēlas Latviju studijām. Taipat laikā japāņi izrāda interesi par pētniecības iespējām Latvijā vai kopīgajiem projektiem. Ir zināms, ka japāņu farmācijas kompānijas pasūta klīniskos pētījumus Latvijā, lai sagatavotu savas zāles pārdošanai ES, Krievijā vai NVS. Bez farmācijas ir interese no japāņu kosmētikas ražojošiem uzņēmumiem, kas izrāda interesi par pētījumiem Latvijā. Pēdējā laikā tiek saņemti vairāki pieprasījumi no Japānas par biznesa iespējām waste-to-energy jomā. Kā viena no sadarbības iespējām ir investīcijas esošajos uzņēmumos, R&D, tehnoloģiju pārnese, kā arī kopuzņēmumu dibināšana.

Sagatavojusi LIAA pārstāvniecības Japānā vadītāja A. Aščepkova